

SLUŽBENE NOVINE

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издање на босанском, хрватском и српском језику

Godina XXIII - Broj 48

Srijeda, 22. 6. 2016. godine
S A R A J E V O

ISSN 1512-7079

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

1221

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA O FINANCIJSKOM POSLOVANJU

Proglašava se Zakon o finansijskom poslovanju, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 18.05.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 02.06.2016. godine.

Broj 01-02-340-02/16

15. lipnja 2016. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

ZAKON O FINANCIJSKOM POSLOVANJU POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet Zakona)

Ovim se zakonom uređuju pitanja vezana uz osnovna pravila finansijskog poslovanja, obveze uprave i nadzornog odbora u vođenju poslova poduzetnika, kao i poduzimanje mjera na osiguranju likvidnosti, rizik u finansijskom poslovanju, rokovi izvršenja novčanih obveza poduzetnika i subjekata javnog prava, pravne posljedice kašnjenja u izvršavanju novčanih obveza, ništavnost pojedinih odredbi ugovora o poslovnim transakcijama, kao i obveze poduzetnika kod nastanka nelikvidnosti, te nadzor poduzetnika i subjekata javnog prava.

Članak 2.
(Pojmovi)

U smislu odredbi ovoga zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

- a) "poduzetnik" je pravna osoba koja samostalno obavlja djelatnost proizvodnje i prodaje proizvoda i vrši usluge na tržištu radi stjecanja dobiti sukladno propisu

o gospodarskim društvima (u dalnjem tekstu: društvo) i fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost sukladno propisu o obrtu i srodnim djelatnostima;

- b) "subjekti javnog prava" su ugovorni organi i sektorski ugovorni organi uredeni sukladno propisu o javnim nabavama, osim gospodarskih društava koja odgovaraju definiciji poduzetnika;
- c) "finansijsko poslovanje" čini prijavljanje finansijskih sredstava, upravljanje finansijskim sredstvima, te raspoređivanje sredstava financiranja radi osiguravanja uvjeta za obavljanje gospodarske djelatnosti;
- d) "poslovna transakcija" predstavlja prijenos sredstava između poduzetnika ili između poduzetnika i subjekata javnog prava u svrhu izmirenja novčanih obveza koje su nastale po osnovi nabave roba ili pružanja usluga za novčanu naknadu;
- e) "pravila poslovno-finansijske struke" su pravila finansijskog poslovanja uredena posebnim zakonima, te druga istaknutiva pravila finansijskog poslovanja;
- f) "novčana obveza" je dospjeli iznos glavnice koji je trebao biti plaćen u okviru ugovornog ili zakonskog roka plaćanja, uključujući poreze i druga obvezna davanja navedena u računu ili drugom odgovarajućem zahtjevu za isplatu;
- g) "likvidnost" je sposobnost pravodobnog izvršavanja dospjelih novčanih obveza;
- h) "adekvatnost kapitala" je odnos između dugoročnih izvora financiranja i opsega i vrste poslova koju društvo obavlja, te rizika kojima je izloženo u poslovanju;
- i) "izvršna isprava" je odluka, presuda ili zahtjev za plaćanje koje izdaje sud ili drugi mjerodavni organ, bilo za neposredno plaćanje ili plaćanje u obrocima, a koji vjerovniku omogućuje da naplati svoje potraživanje prema dužniku putem prinudnog izvršenja;
- j) "finansijsko restrukturiranje" je postupak koji se provodi na temelju prihvaćenog plana finansijskog restrukturiranja radi postizanja stanja likvidnosti i solventnosti;

- k) "kašnjenje s plaćanjem" znači plaćanje koje nije izvršeno u roku predviđenom ugovorom ili zakonom;
- l) "kamata za kašnjenje s plaćanjem" je kamata koja je jednaka visini kamatne stope propisane sukladno propisu o visini stope zatezne kamate.

POGLAVLJE II. OSNOVNA PRAVILA FINANCIJSKOG POSLOVANJA

Članak 3.

(Primjena odredbi o finansijskom poslovanju)

- (1) Odredbe ovoga zakona odnose se na pravne osobe iz članka 2. točka a) ovoga zakona, a na odgovarajući način i na fizičke osobe koje samostalno obavljaju gospodarsku djelatnost.
- (2) Odredbe ovoga zakona ne odnose se na finansijske institucije, banke, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za upravljanje mirovinskim fondovima, društva za osiguranje i reosiguranje, leasing društva i mikrokreditne organizacije.

Članak 4.

(Osnovne obveze uprave)

- (1) U smislu odredbi ovoga zakona uprava je dužna u vođenju poslova društva poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala njegova likvidnost.
- (2) Uprava je dužna upravljati imovinom i obvezama društva tako da je ono sposobno izvršavati sve svoje dospjele obveze.
- (3) Uprava je dužna osigurati sustavno praćenje, procjenu i strategiju održavanja, odnosno dostizanja adekvatne razine kapitala u odnosu na vrstu, opseg i složenost poslovne djelatnosti koju društvo obavlja i rizike kojima je izloženo ili bi moglo biti izloženo u obavljanju te poslovne djelatnosti.

Članak 5.

(Osnovne obveze članova nadzornog odbora)

U smislu odredbi ovoga zakona nadzorni odbor je dužan nadzirati stanje likvidnosti, kao i poduzimati adekvatne mjere radi otklanjanja nelikvidnosti društva.

Članak 6.

(Rizik i upravljanje rizikom)

- (1) Pod pojmom rizik podrazumijevaju se svi rizici kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u poslovanju, a naročito kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik i rizik likvidnosti.
- (2) Kreditni rizik je rizik gubitka uloženih novčanih sredstava zbog zakašnjenja dužnika društva.
- (3) Tržišni rizik je rizik od gubitaka zbog promjene cijena roba, valuta i finansijskih instrumenata ili promjena kamatnih stopa.
- (4) Operativni rizik je rizik od gubitka zbog pogrešaka, prekida ili šteta uzrokovanih neadekvatnim internim procesima, osobama, sustavima ili vanjskim dogadjajima, uključujući rizik izmjena pravnih propisa.
- (5) Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji može nastati zbog nemogućnosti izvršenja dospjelih obveza.
- (6) S obzirom na opseg i vrstu poslova koju društvo obavlja, uprava je dužna osigurati da društvo provodi redovite mjere upravljanja rizikom i glede toga da postupa sukladno pravilima poslovno-finansijske struke.
- (7) Upravljanje rizikom obuhvaća identificiranje, mjerjenje ili procjenu, te praćenje rizika, uključujući izvješćivanje o rizicima kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo tijekom svoga poslovanja.

Članak 7.

(Upravljanje rizikom likvidnosti)

Mjere koje je uprava dužna poduzeti za razvitak i provođenje politike redovitog upravljanja rizikom likvidnosti su:

- a) redovito praćenje i upravljanje likvidnošću,
- b) planiranje poznatih i potencijalnih novčanih odljeva i priljeva s obzirom na redovit tijek poslovanja,
- c) određivanje odgovarajućih mjera za sprječavanje ili otklanjanje uzroka nelikvidnosti i identificiranje drugih mogućnosti.

Članak 8.

(Praćenje i osiguranje adekvatnosti kapitala)

- (1) Uprava je dužna poduzeti sve potrebne mjere da društvo raspolaže s dovoljno dugoročnih izvora financiranja s obzirom na opseg i vrstu poslovne djelatnosti.
- (2) Uprava je dužna redovito pratiti da društvo ostvaruje adekvatnost kapitala.
- (3) Smatra se da je kod društva nastala neadekvatnost kapitala ako mu je na dan sastavljanja finansijskih izvješća gubitak iz tekuće godine zajedno s prenesenim gubitcima dostigao polovinu visine njegovog temeljnog kapitala.

Članak 9.

(Dužnosti uprave i nadzornog odbora u slučaju neadekvatnosti kapitala)

- (1) U slučaju kad je kapital društva postao neadekvatan, uprava je dužna:
 - a) u roku osam dana analizirati uzroke nastanka neadekvatnosti kapitala i predložiti mjere potrebne za ostvarenje adekvatnosti kapitala, te ih dostaviti nadzornom odboru koji je dužan o tome dati mišljenje u roku osam dana od dana prijema;
 - b) početi provoditi mjere iz točke a) ovoga stavka koje su u njezinoj mjerodavnosti (pronalaženje adekvatnih izvora financiranja) i za koje je dobila suglasnost;
 - c) odmah sazvati skupštinu i predložiti provedbu mjera koje su potrebne za ostvarenje adekvatnosti kapitala koje su u njenoj mjerodavnosti (npr. smanjenje temeljnog kapitala subjekta radi pokrivanja nepotkrivenih gubitaka uz istodobno povećanje temeljnog kapitala).
- (2) Mjere iz stavka (1) ovoga članka uprava je dužna provesti u roku 90 dana.

Članak 10.

(Izvršenje novčanih obveza)

- (1) Odredbe čl. od 10. do 16. ovoga zakona odnose se na poslovne transakcije između poduzetnika i između poduzetnika i subjekata javnog prava, kao i na komercijalne transakcije između glavnih izvođača i njihovih dobavljača i kooperanata nastale po osnovi projektiranja i izvođenja javnih radova, kao i izvođenje građevinskih radova.
- (2) Odredbe ovoga zakona ne odnose se na promet ostvaren s potrošačima u maloprodaji, kao i na obveze koje su predmet stečajnog postupka, uključujući i obveze po osnovi restrukturiranja duga radi povećanja profitabilnosti i troškovne učinkovitosti subjekata.

Članak 11.

(Rokovi izvršenja novčanih obveza u poslovnim transakcijama između poduzetnika)

- (1) Ugovorom između poduzetnika može se ugovoriti rok izvršenja novčane obveze do 60 dana.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka može se ugovoriti u pisanim oblicima i dulji rok izvršenja novčane obveze, a koji ni u kojem slučaju ne može biti dulji od 360 dana, pod uvjetom da je dužnik novčane obveze izdao vjerovniku sredstvo osiguranja koje ima snagu izvršne isprave.

- (3) Sredstva osiguranja koja imaju snagu izvršne isprave iz stavka (2) ovoga članka su bankarsko jamstvo koje sadrži klauzule "neopoziva", "bezuvjetna", "naplativa na prvi poziv bez prigovora", kao i analirane mjenice kod banke.
- (4) Ako ugovorom između poduzetnika nije ugovoren rok za izvršenje novčane obveze, dužnik je dužan, bez poziva vjerovnika na izvršenje, izvršiti novčanu obvezu u roku 30 dana.
- (5) Rok za izvršenje novčane obveze počinje teći od:
 - a) dana kad je dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu ili
 - b) dana kad je vjerovnik ispunio svoju obvezu:
 - 1) ako nije moguće sa sigurnošću utvrditi dan prijema računa ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu ili
 - 2) ako je dužnik primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije nego je vjerovnik ispunio svoju obvezu ili
 - c) dana isteka roka za pregled predmeta obveze, ako je ugovorom ili zakonom predviđeni određeni rok za takav pregled, a dužnik je primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije isteka toga roka.
- (6) Rok za pregled predmeta obveze iz stavka (5) točka c) ovoga članka ne može biti dulji od 30 dana od dana prijema predmeta obveze.
- (7) Iznimno, ako je to opravdano posebnim okolnostima, kao što je to npr. posebna priroda predmeta obveze, ako ne postoje okolnosti iz članka 15. stavka (4) ovoga zakona, ugovorne strane mogu ugovoriti u pisanom obliku i dulji rok od roka iz stavka (6) ovoga članka.

Članak 12.

(Rokovi izvršenja novčanih obveza u ugovorima između poduzetnika i subjekata javnog prava)

- (1) Ugovorom između poduzetnika i subjekata javnog prava u kojem je subjekt javnog prava dužnik novčane obveze može se ugovoriti rok izvršenja novčane obveze do 60 dana.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, može se ugovoriti i dulji rok izvršenja novčane obveze, ali ne dulji od 90 dana.
- (3) Ako ugovorom iz stavka (1) ovoga članka nije ugovoren rok za izvršenje novčane obveze, dužnik je dužan, bez poziva vjerovnika na izvršenje, izvršiti novčanu obvezu u roku 30 dana.
- (4) Rok za izvršenje novčane obveze iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka počinje teći od dana određenog člankom 11. stavak (5) ovoga zakona.
- (5) U ugovorima iz stavka (1) ovoga članka na rok za pregled predmeta obveze primjenjuju se odredbe članka 11. st. (6) i (7) ovoga zakona.
- (6) Rok za pregled predmeta obveze iz stavka (5) ovoga članka mora biti naveden u natječajnoj dokumentaciji.
- (7) Na ugovore između poduzetnika i subjekata javnog prava u kojima je poduzetnik dužnik novčane obveze primjenjuju se odredbe članka 11. ovoga zakona.

Članak 13.

(Posljedice dužnikovog kašnjenja u izvršavanju novčanih obveza)

- (1) Ako dužnik zasni s izvršenjem novčane obveze, tada duguje vjerovniku, pored glavnice, bez bilo kakve daljnje opomene i kamate za kašnjenje s plaćanjem, pod uvjetom da je vjerovnik ispunio svoje ugovorne i zakonske obveze.
- (2) Stopa zakonskih kamata na kašnjenje s plaćanjem u poslovnim transakcijama između poduzetnika, kao i između poduzetnika i subjekata javnog prava u kojima je poduzetnik dužnik novčane obveze i između poduzetnika i

subjekata javnog prava u kojima je subjekt javnog prava dužnik novčane obveze, jednaka je visini stope zatezne kamate propisane zakonom.

- (3) U poslovnim transakcijama između poduzetnika moguće je ugovoriti drukčiju stopu kamata za kašnjenje s plaćanjem, ali ne veću od stope zakonskih kamata za kašnjenje s plaćanjem iz stavka (2) ovoga članka, a koja je vrijedila na dan sklapanja ugovora. Ako su kamate ugovorene, ali nije određena njihova stopa, obračunavaju se zakonske kamate za kašnjenje s plaćanjem.

Članak 14.

(Posebna naknada za troškove koji su prouzročeni vjerovniku zbog dužnikovog kašnjenja u izvršavanju novčane obveze u poslovnim transakcijama)

- (1) U poslovnim transakcijama između poduzetnika, kao i između poduzetnika i subjekata javnog prava u kojima je poduzetnik dužnik novčane obveze i između poduzetnika i subjekata javnog prava u kojima je subjekt javnog prava dužnik novčane obveze, ako dužnik zasni s izvršenjem novčane obveze, vjerovnik ima pravo, bez ikakve daljnje opomene, na posebnu naknadu u iznosu 100,00 KM.
- (2) Vjerovnik ima pravo na posebnu naknadu iz stavka (1) ovoga članka bez obzira na to je li pretrpio štetu zbog dužnikovog kašnjenja.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovoga članka ni na koji način ne umanjuju, ne ograničavaju niti isključuju pravo vjerovnika na naknadu štete, troškove postupka prinudne naplate i ostala prava koja mu pripadaju zbog dužnikovog kašnjenja.

Članak 15.

(Ništavnost pojedinih odredbi ugovora)

- (1) Ništavna je odredba ugovora iz članka 11. stavak (1) ovoga zakona kojom se isključuje, ograničava ili uvjetuje pravo vjerovnika na kamate za kašnjenje s plaćanjem ili pravo vjerovnika na posebnu naknadu iz članka 14. stavka (1) ovoga zakona.
- (2) Ništavna je odredba ugovora iz članka 11. stavak (1) ovoga zakona kojom se određuje datum prijema računa ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu.
- (3) Ništavna je odredba ugovora između poduzetnika, kao i ugovora između poduzetnika i subjekta javnog prava u kojem je poduzetnik dužnik novčane obveze iz odredbe članka 11. st. (2) i (3) ovoga zakona, kojom je ugovoren rok izvršenja novčane obveze dulji od 360 dana i odredba ugovora između poduzetnika i subjekta javnog prava u kojem je subjekt javnog prava dužnik novčane obveze, kojom je ugovoren rok izvršenja novčane obveze dulji od 90 dana.
- (4) Ništavna je odredba ugovora između poduzetnika, kao i ugovora između poduzetnika i subjekata javnog prava u kojima je poduzetnik dužnik novčane obveze, kojom je ugovoren:
 - a) rok izvršenja novčane obveze dulji od 60 dana,
 - b) rok za pregled predmeta obveze dulji od 30 dana, ako na temelju okolnosti slučaja, a posebice trgovачkih običaja i prirode predmeta obveze, proizlazi da je takvom ugovornom odredbom, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzročena očigledna nejednakopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu vjerovnika novčane obveze.
- (5) Ništavna je odredba ugovora između poduzetnika i subjekta javnog prava u kojima je subjekt javnog prava dužnik novčane obveze, kojom je ugovoren:
 - a) rok izvršenja novčane obveze dulji od 60 dana,
 - b) rok za pregled predmeta obveze dulji od 30 dana,